

Краснодєд Т.Л., к.е.н., доцент кафедри економіки ТДАТУ

Експортний потенціал вітчизняних виробників молока

Сьогодні для України важливим є не просто нарощування присутності на зовнішніх ринках, а оптимізація структури експорту та імпорту, поліпшення якості, підвищення економічної та технологічної ефективності експортного виробництва. Це неодмінні умови підвищення рівня конкурентоспроможності на світовому ринку. Це в повній мірі можна віднести до молокопродуктового сектору виробництва.

На даний час Україна має дуже низький експортний потенціал молочної продукції, зокрема на європейському ринку. Про це свідчать не тільки показники виробництва сировини і готової продукції, а й показники її споживання та якості. Незважаючи на те, що Україна постійно шукає нові ринки збуту молокопродуктів і, навіть, отримує на це дозвіл, реалії експорту дуже плачевні у зв'язку низькою конкурентоспроможністю продукції. Тут проблема якості молока є результатом занепаду його виробництва, яке пов'язано з рядом проблем, починаючи від процесу організації виробництва сировини і закінчуючи реалізацією вигідних експортних стратегій на світовому ринку молока.

Щоб збільшити обсяги експорту молочної продукції потрібно насамперед шукати шляхи підвищення її конкурентоспроможності на міжнародному ринку. Але існують чинники, які значною мірою перешкоджають зміцненню конкурентоспроможності молочної продукції на зовнішніх ринках, а саме: вітчизняна фінансово-кредитна система має дуже низький рівень розвитку, недостатню кількість банківських та парабанківських організацій, які б могли відкрити кредитну лінію для дрібних фермерів; в Україні недостатній рівень інвестування м'ясо-молочної сфери з боку іноземних виробників; власно державна підтримка не спрямована на розширення експортного виробництва молокопродуктів, наприклад система дотування; сфера страхування фінансово-виробничих ризиків в тваринницькому підкомплексі невдосконала та нерозвинута; незабезпеченість виробництва об'єктами виробничо-обслуговуючої інфраструктури, що призводить до високих витрат виробництва, комерційних витрат, втрат і псування продукції (а молоко є продукцією, що швидко псується); недостатньо досконалі логістичні системи товаровиробників готової «молочки» та нераціонально організовані ринки сировини та допоміжної продукції, що по суті є проблемою маркетингу на багатьох молокозаводах; низький кваліфікаційний рівень на виробництві та неможливість залучення до виробничих процесів провідних фахівців; відсутність нових високопродуктивних технологій вирощування худоби та нарощування їх продуктивності; в Україні вкрай низьке забезпечення виробників молока сучасною технікою (багато ферм в Україні ще використовують ручну працю при доїнні корів); невикористання підходів індивідуалізації виробництва в залежності від регіональних особливостей виробників молока та сегменту охопленого ринку тощо. Тож для підвищення

конкурентоспроможності вітчизняних молокозаводів необхідно вирішити ряд завдань, спрямованих на подолання перелічених проблем з метою збільшити обсяги експорту готової молочної продукції.

Таким чином, за дослідженнями автора модель удосконалення експортної стратегії вітчизняних виробників молокопродуктів в контексті підвищення конкурентоспроможності України на світовому ринку молока включає ряд заходів, що повинні бути реалізовані на чотирьох рівнях:

1. Міжнародний рівень – це інвестування вітчизняних виробників молока іноземними суб'єктами, фінансування експорту молочної продукції, відкриття кредитних ліній різних форм продукції за кордон; удосконалення уніфікованого митно-експортного законодавства для створення можливостей ввозу української харчової, в тому числі молочної продукції.

2. Державний рівень - це сприяння розвитку молочних господарств на сільських територіях із забезпеченням поряд наявності достойної соціальної та виробничо-обслуговуючої інфраструктури з метою розширення молочного виробництва та кооперування виробників сировини і заготівельників; всебічне інвестування та розширення можливостей фінансування експорту молочної продукції та фінансування імпорту високоякісних імпортних матеріалів – кормів, високопродуктивних порід тварин, біологічних добавок; дотування та пільгове кредитування.

3. Підприємницький рівень – це удосконалення якості молока до рівня продукції світових виробників завдяки застосуванню інноваційних технологій; реалізація стратегій міжнародного маркетингу, впровадження раціональної цінової політики та розширення сегментів молочного ринку; реалізація інженерно-технологічних зусиль - придбання доїльного устаткування, пристроїв первинної обробки молочної сировини, впровадження сучасних технологій тощо.

4. Споживацький рівень – це підтримка вітчизняного виробника «молочки»; пред'явлення високих вимог до якості споживацької продукції та сприяння у створенні конкурентного середовища та ін.

В кінцевому підсумку до шляхів нарощування обсягів експорту молочної продукції в контексті підвищення конкурентоспроможності України на міжнародному ринку молока можна віднести реалізацію ряду заходів, спрямованих на забезпечення виробників молока необхідним фінансуванням, матеріально-технічною базою; створення достойної інфраструктури на всіх рівнях виробництва і реалізації продукції; впровадження сучасних інноваційних технологій; реалізацію заходів з державного стимулювання експорту молокопродуктів та підтримки проблемних регіонів; залучення іноземних інвесторів та створення механізму «доступного» кредитування фермерів та інше.

Література

1. Зборовська Ю.Л. Підвищення конкурентоспроможності продукції - важлива умова нарощування експортного потенціалу АПК України/ Ю.Л. Зборовська// Зовнішня торгівля: право та економіка. - 2007. - №4. - С. 137-140

2. Салькова І. Ю., Сторожук О. Л. Аналіз структури експорту продукції АПК/ І. Ю. Салькова// Глобальні та національні проблеми економіки. - 2016. - №9. – С.184-187
3. Следзь С. Агроекспорт / С. Следзь // Дзеркало тижня. Україна. – № 33 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://gazeta.dt.ua>
4. Структура українського експорту у 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ntd-group.org>
5. Тваринництво України 2015: стат. зб. / [за ред. О.М. Прокопенка]. – К. : Державна служба статистики України, 2016. – 211 с.